

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 7

Gorica - 12. februarja 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

VATIKAN, SLOVENCİ IN ITALIJA

Dne 11. februarja praznujemo v Italiji od leta 1929 civilni praznik. Ta dan so namreč v lateranski palači pred 24 leti podpisali med tednjo ital. vlado in sv. stolico pogodbo, s katero se je končal 70-letni spor med državo in Cerkvijo v Italiji. To pogodbo imenujemo tudi »lateranske pakte« ali kratko konkordat med Cerkvijo in ital. državo. O tej pogodbi se je pred podpisom in po njem zelo veliko pisalo v Italiji in drugod. Eni so jo hvalili, drugi grajali; eni so priznavali njeno koristnost, drugi so trdili, da je s tem katol. Cerkve pomagala le Mussoliniju in njegovemu režimu do prestiža. Toda danes, po 24 letih od podpisa, potem ko je tudi nova ital. republika sprejela lateranske pakte in jih vključila kot sestavni del italijanske ustave, ni mogoče več dvomiti o uspehu in koristnosti tega drznega koraka Pija XI.

Ni pa rečeno, da je bil ta konkordat z vseh strani in pod vsemi vidiki za Cerkve samo pridobitev. Tudi od Cerkve je zahteval precejšnje popuščanje v nekaterih vprašanjih. Toda za skupni blagor katoliške skupnosti v Italiji je tedaj sv. oče smatral za potrebno izbrati manjše zlo in žrtvovati nekatere manj bistvene stvari, v katerih Mussolini ni hotel popustiti. Med temi žrtvami Mussolinijeve politike smo bili tudi člani slovenske manjšine v Italiji.

Splošna sodba je bila takrat in je še danes, da so se pri sklepanju konkordata premalo ozirali na potrebe in posebnosti ljudstev ob državni meji, ki so prišla pod Italijo po prvi svetovni vojni. Na Primorskem kakor na Tirolskem smo v moči avstrijskega zakona imeli na cerkvenem polju marsikake prednosti, ki smo jih po konkordatu izgubili. To čutijo predvsem mlajši duhovniki in semenišča. Toda to so bile le materialne izgube. Po konkordatu so utrpeli škodo, tudi na verskem in narodnem polju vse bivše manjšine pod Italijo, to pa vsled tega, ker niso zagotovili niti pouka krščanskega nauka v materinem jeziku v šoli niti svobode verskih organizacij katol. akcije na podlagi narodnega jezika niti svobode verskega tiska v jeziku narodnih manjšin. Vse to nas je hudo bolelo in se je tudi bridko maščevalo nad Cerkvijo pozneje, ko so ljudske mase na Primorskem postale tako lahek plen prebrisane komunistične propagande. Ljudstvo je bilo naveličano raznarodovalnega pritiska fašizma in se je oklenilo prvega, ki mu je obljubljal svobodo. Žal je bil to skriti komunizem.

Sv. stolica je pri pogajanjih za konkordat stavila tudi zahteve glede narodnih svoboščin za manjšine, toda Mussolini je vse to že vnaprej odbil in bil pripravljen vreči v morje konkordat in vse skupaj, če bi Vatikan vztrajal pri zahtevi po omejenih narodnih svoboščinah za slovensko in nemško manjšino. Ker vemo, kakšen je bil ital. fašizem, smo pričrčali, da bi se tako tudi zgodilo, če bi Pij XI. vztrajal pri takih zahtevah. Zato je tedaj sv. oče popustil glede pravic narodnih manjšin v želji, da pomaga celokupnosti italijanskih vernikov. Glede narodnih manjšin se je moral zadovoljiti s tem, kar je najbistvenejšega: ustanavljanje strogo verskih organizacij, pridrževanje v materinem jeziku vernikov, nastavljanje v dušnem pastirstvu duhovnikov večjih jezika vernikov. Bilo je res najmanj, kar je Cerkve mogla zahtevati. In še to malo so tedanje civilne oblasti ovrzale, da se ni povsod izvajalo. Bili

so res težki časi, ko je Cerkve marsikje morala popustiti do skrajnih mej.

Vendar ni res, kar trdijo sedaj slovenski komunisti, da nas je Vatikan izročil na milost in nemilost našim narodnim sovražnikom in da jim je pomagal pri narodnem raznarodovanju Slovencev in Hrvatov v Julijski Krajini. Včasih se je res zgodilo, da je ta ali ona ital. cerkvena oseba v svoji narodni ozkosrčnosti pozabila na krščansko pravičnost, toda trditi, da je pri tem kriv Vatikan ali celo sam sv. oče, je velika laž, ki jo danes komunistično časopisje in komunistični zgodovinarčki

ponavljajo neštetokrat. Govoriti pri tem celo o trajni sovražnosti Vatikanu do jugoslovanskih narodov, ki se vleče že celo tisočletje, je pa zgodovinska bedastoča. Tudi v onih hudih letih fašizma in italijanskega šovinizma med prvo in drugo vojno je slovenski in hrvaški narod kljub vsemu še vedno našel največ razumevanja v svoji borbi za narodne in verske svoboščine ravno v Vatikanu. Zveza narodov je molčala, sovjetska Rusija je imela druge skrbi, Amerika se za Evropo ni brigala. Edini Vatikan je tedaj, kakor prej in pozneje, pomagal in ščitil tudi slov. in hrvaško manjšino, kolikor mu je pač v danem položaju bilo mogoče. Če ni vsega dosegel, ni krivda v Vatikanu, temveč v fašistični diktaturi.

POPLAVA NIZOZEMSKÉ in njene težke posledice

Dogodek, ki stoji v ospredju svetovnega zanimanja in ki je potisnil vse druge politične in nepolitične dogodke tega meseca v ozadje, je nedvomno katastrofalna nesreča, ki je zadela severovzhodno Evropo, to je Belgijo, Anglijo, predvsem pa Nizozemsko. Ogromni in razdivjani morski valovi so podrli obrežne nasipe, drveli v notranjost, rušili hiše ter s slano morskovo vodo preplavili na stotisoče hektarjev rodovitne zemlje. Zdelo se je, kakor da je nastopil drugi vesoljni potop. Ljudje so bežali pred smrtonosnimi valovi, zatekali so se na strehe hiš, hiteli na višje ležeče prostore, lezli na drevesa, kjer so se tiščali ter prezebali po cele dneve, dokler jim ni prišla pomoč. Mnogi ljudje, ki so jih valovi prehiteli in zajeli, so našli v valovih žalostno smrt. Po podatkih koncem zadnjega tedna je izgubilo življenje pri tej grozni naravni katastrofi na Nizozemskem 1.372, na Angleškem 264 in v Belgiji kakih 20 ljudi.

Kako je prišlo do te grozne nesreče, kakršne ljudje ne pomnijo? Bila sta dva činitelja, ki sta slučajno skupaj nastopila ter povzročila to nesrečo. Prvi činitelj je morska plima, ki je v teh krajih izredno visoka in ki doseže v gotovih dobach do 12 metrov višine. Toda na to plimo so ti kraji že od pamтивеke navajeni in proti njej tudi primerno zavarovani. Do sedanje nesreče je prišlo zaradi drugega dejstva. Nesrečo so povzročili izredno močni viharji, ki so divjali s 100 kilometrsko brzino v smeri premikajočih se valov, kar je plimo, ki je ob polni luni izredno močna, še posebej povečalo. In v resnici je prišlo do katastrofe po zadnji polni luni, ki je bila v petek 30. januarja. Podobno visoko plimo pričakujejo ob prihodnji novi luni, to je v dneh od 14. do 16. februarja. Če bodo takrat razsajali podobni viharji, je nevarnost, da se katastrofa še enkrat ponovi.

Materialna škoda, ki je zadela Nizozemsko, je ogromna ter bo imela v gospodarskem in socialnem oziru zelo težke posledice. Med deželami, ki so v zadnji svetovni vojni največ trpele, je bila Nizozemska. Ko so se v zadnji vojni nemške čete umikale iz dežele, so podrle, da bi otežile prodiranje zaveznikov, del nasipov ter poplavlje kakih 200.000 hektarjev nizozemskega ozemlja. V načrtu je bila baje celo celotna poplava Nizozemske, kar bi bilo poglajlo 65% prebivalcev iz njihovih hiš. K sreči so Nemci izvršili le del svojega groznega načrta. Pa tudi zapadni zavezniki so s svoje

strani poplavalili del nizozemskega ozemlja, da bi tem laže osvojili Antwerpen, ki se jim je zdel z vojaškega stališča posebno važen. In tako se je znašla Nizozemska ob koncu vojne z 250.000 hektarji poplavljenega ozemlja. To ozemlje je znašalo desetino plodne zemlje. Obenem je bilo uničeno 40% vse nizozemske produkcije, uničenih nešteto hiš, tako da je še pred nekaj leti živelo 20% prebivalstva v zasilnih stanovanjih in da je primanjkovalo kakih 300.000 stanovanjskih prostorov. Računali so, da je bila uničena takrat tretjina narodnega premoženja.

Po drugi svetovni vojni je zadela Nizozemsko še druga nesreča. Izgubila je svoje ogromne kolonije v Indoneziji. Te kolonije, ki so bile po površini 56 večje kot Nizozemska in ki so štele okoli 70 milijonov prebivalcev, so se popolnoma osamosvojile ter tvorijo dandanes Indonezijsko republiko. Izguba tega ozemlja, ki je večje kot šest Italij skupaj je bila za nizozemsko gospodarstvo težak udarec. Vzemimo k temu še dejstvo, da je Nizozemska poleg Belgije najbelj obljudena država Evrope, potem razumemo težave, s katerimi se mora boriti Nizozemska, da preskrbi svojim prebivalcem dovolj kruha. Približno četrtnina prebivalstva se peča s poljedelstvom, predvsem na zapadu dežele, kjer ležijo dobri pašniki, ki so jih ustvarili z namakalnimi in izsuševalnimi napravami. V tako zvanih »polderjih«, to je na zemljiščih, ki so obdani z vseh strani z nasipi in ki jih s sesalkami sušijo, živi dostikrat do 20.000 prebivalcev. Te sesalke gonijo svetovno znani mlinci na veter. Ostali del prebivalstva živi od industrije, trgovine in ribarstva.

Nizozemska je po zadnji vojni prišla v krepko za delo. Osušila je poplavljenno ozemlje ter obnovila zemljo, ki jo je morska voda napravila nerodovito. Nadaljevala je z osuševanjem Zuiderskega jezera, ki bo dalo, ko se bodo dela izvršila, okoli 220.000 hektarjev plodne zemlje. Do sedaj so že četrtno jezera osušili, ustvarili so nove »polderije«, uredili kanale, zgradili ceste, hiše, cerkve, šole in bolnišnice.

Produkcija Nizozemske je zadnja leta zelo narasla, tako da je l. 1950 prekosila predvojno produkcijo za 50%. Izvoz v druge dežele se je toliko povečal, da je postala Nizozemska iz dolžnika »Evropske zveze« celo njen upnik. Njene gospodarske razmere so se tako zelo zboljšale, da se je ravno nekaj dni pred katastrofo odpovedala 15 milijonom dolarjev, ki jih je načrt ameriške

Amerika in Evropa

Obisk zunanjega ministra Dullesa Čang-Kaj-Šek je dobil proste roke na Formozi

Obisk ameriškega zunanjega ministra Dullesa in ravnatelja urada za vzajemno varnost se je srčno končal in oba državnika sta pretekli ponedeljek že odletela domov.

Minister Dulles je obiskal vse prestolnice bodoče evropske skupnosti. Obiskal je tudi London, kakor da bi hotel poudariti, da mora Anglija vse bolj konkretno podpreti napore evropskih zapadnih držav. Toda vse kaže, da je Anglija na to uho zelo gluha.

Anglija vodi v Evropi in v ostalem svetu svojo posebno politiko, ki jo narekujejo predvsem njeni interesi, ki se ne strinjajo vedno z interesi in potrebami svetovne demokratične skupnosti. Tako je na pr. priznala rdečo Kitajsko, s katero dela dobre kupčije, medtem ko se njeni vojaki borijo na Koreji zoper iste Kitajce, ki jih ona s svojim blagom zalaga. Ko je v začetku preteklega tedna Eisenhower naznanil deblokacijo nacionalistične Formoze, ko je namreč sklenil odpoklicati 7. ameriško brodoge iz kitajskih voda, kjer je to brodoge fakično ščitilo rdečo kitajsko obalo pred Cankajškovimi napadi, je bila Anglija tista, ki je odločitev predsednika Eisenhowerja prva obsodila, češ da utegne ta njegov korak razširiti vojno fronto na Daljnem Vzhodu. V resnici pa narekuje to angleško zadržanje le strah za Hongkong, ki leži na kitajskem ozemlju in ki bi ga morala Anglija v slučaju razširjene fronte žrtvovati najbrže z vso kupčijo vred. Tudi zaskrbljenost, da bi utegnili Amerika preločiti svoje zanimanje na Daljni Vzhod in da bi zaradi tega trpela varnost Evrope, je kumovala pri protestih zaradi Eisenhowerjevega preklica nevtralizacije Formoze.

Nam se zdi Eisenhowerjeva odločitev zelo pametna. V njej vidimo prizor iz hladne vojne, ki jo Amerika vodi s Sovjetsko zvezo. Do sedaj so bile demokratične države tiste, ki so morale prenašati sovjetsko hladno vojno in ki so bile v vednem strahu, kje jih bo Sovjetska zveza napadla. Čas bi bil torej, da preidejo tudi demokratične države v ofenzivo v hladni vojni s Sovjetsko zvezo in njenimi satelitskimi državami. Z odpoklicem 7. ameriškega brodoge iz kitajskih voda se je ta ofenziva v hladni vojni z rdečo Kitajsko že pričela. Medtem ko se Cankajšek ni treba ganiti s Formozo, morajo biti rdeči Kitajci pripravljeni za slučaj, da jih na enem ali drugem koncu njihove več tisoč kilometrske obale preseneti kak sovražnikov napad. To dejstvo bo prisililo rdečo Kitajsko, da razporedi svoje vojaške sile vzdolž vse te obale ter da zmanjša s tem pritisk na korejskem bojišču.

pomoči predvideval zanj. Z eno besedo: Nizozemska je bila na tem, da zaceli vse rane zadnje vojne in da z industrializacijo dežele doseže svoje gospodarsko ravnotežje, pa vam udari vmes zadnja katastrofa ter s slano morskovo vodo zalije 350 do 400 tisoč hektarjev ozemlja. Opustošena zemlja je med najrodovitnejšimi poljedelskimi pokrajinami Nizozemske. Ker tvori poljedelski produkti polovico nizozemskega izvoza, bo ves nizozemski izvoz pri tem občutno prizadet.

Toda vrnimo se k Dullesovemu evropskemu obisku. Njegov prvi obisk je veljal Italiji. O čem se je razgovarjal z De Gasperijem in njegovimi sodelavci, nam ni znano, ker so bili ti in tudi razgovori z ostalimi zapadnimi državniki več ali manj zaupni. Italija spada nedvomno med države, ki evropsko skupnost najbolj podpirajo. De Gasperi je poleg nemškega kanclerja Adenauerja in bivšega francoskega zunanjega ministra Schumana najbolj navdušen zagovornik evropske skupnosti, ima pa to šibkost, da pri vsakem razgovoru s francoskimi, angleškimi in ameriški državniki privleče svoje tržaško vprašanje na dan. To je gotovo tudi pri sedanjih razgovorih storil, na kar je dobil običajne zagotovitve.

Iz Rima sta odletela Dulles in Stassen v Pariz, kjer sta se razgovarjala s sedanjim francoskim ministrom Bidaultom in njegovimi sodelavci. Kakor znano, dela Francija evropski skupnosti največ težav, ki izvirajo več ali manj iz strahu pred prebujajočo se Nemčijo. Zato zahteva Francija razne garancije, ki naj bi jo zavarovale pred morebitnim izstopom Nemčije iz evropskega obrambnega pakta. Za svojo vojsko zahteva pravico, da bi jo mogla rabiti po svoji volji tudi v izven evropskih deželah. Poleg tega zahteva rešitev posarskega vprašanja še pred podpisom pariške in bonnske pogodbe. O vseh teh svojih zahtevah so govorili francoski državniki z Dullesom, ki jih je poslušal ter stavil to in ono vprašanje. V Parizu se je Dulles razgovarjal tudi s poveljnikom atlantske zveze gen. Ridgwayem in njegovimi sodelavci o stanju evropske obrambe.

Po Parizu sta obiskala Dulles in Stassen London. Kakor je bilo pričakovati, Angleži nočejo o kakem vstopu v evropsko skupnost ničesar slišati. Pripravljeni pa so nuditi evropski obrambi nekaj pomoči v letalskem oziru.

Iz Londona sta odletela Dulles in Stassen v Zapadno Nemčijo, kjer sta imela v Bonnu razgovore z nemškim kanclerjem Adenauerjem in drugimi ministri. Sprejela sta tudi voditelja nemških socialnih demokratov Ollenhauerja, ki jima je razložil stališče svoje stranke do evropske skupnosti. Dullesu je Adenauer baje zagotovil, da bo zvezna zbornica ratificirala obrambno pogodbo tudi proti razsodbi Ustavnega dvora.

Nadaljnji obiski obeh ameriških državnikov so veljali Nizozemski, Belgiji in Luksemburgu. Na Nizozemskem sta se prepričala na lastne oči o nesreči, ki je zadela to državo. Razgovori v teh treh državah so potekali v najlepšem medsebojnem razumevanju.

V ponedeljek sta se Dulles in Stassen vrnila v Združene države, kjer sta že poročala o svojem potovanju ter o političnih vtisih, ki sta jih dobila pri tem. Posledice njunega potovanja se bodo kmalu videle.

Kapetan — pilot ameriške vojske Robert Levi, ki je spustil prvo atomsko bombo nad Hirošimo, je po vojni postal katoličan, stopil v bogoslovje in bil sedaj posvečen za duhovnika. Svoje ostalo življenje bo posvetil dušam kot župnik v Hirošimi. S tem hoče zadostiti za zlo, ki ga je nehoti povzročil ravno tam.

Tretja predpostna nedelja

Iz svetega evangelija po Luku
(18, 31-43)

Tisti čas je vzel Jezus dvanaestere ter jim rekel: »Glejte, v Jeruzalem gremo in spolnilo se bo vse, kar je pisano po prerokih o Sinu človekovem. Izdan bo namreč nevernikom in ga bodo zasmehovali in bičali in vanj pljuvali; in ko ga bodo bičali, ga bodo umorili in tretji dan bo vstal.« — In oni niso nič tega umeli; ta beseda jim je bila skrita in niso vedeli, kaj je govoril. Ko se je pa bližal Jerihu, je neki slepec sedel kraj pota in vbojajme prosil. In ko je slišal množico, ki je šla mimo, je vpraševal, kaj bi to bilo. Povedali so mu, da gre mimo Jezus iz Nazareta. In zavpil je: »Jezus, Sin Davidov, usmili se me!« — Sprejdi ga in spusti ga, naj uide. On pa je še mnogo bolj kričal: »Sin Davidov, usmili se me!« — Jezus je torej obstal in velel, naj ga pripeljejo k njemu. Ko se je približal, ga je vprašal: »Kaj hočeš, da naj ti storim?« — On pa je rekel: »Gospod, da spregledam!« — In Jezus mu je rekel: »Spreglej, tvoja vera te je ozdravila.« — V hipu je spregledal, šel za njimi in slavil Boga. In vse ljudstvo je dalo Bogu hvalo, ko je to videlo.

*

MODERNI SLEPCI...

Slepec v današnjem evangeliju je bil revež, prosjak, kakor oni, kate-

rega je srečal Gospod malo kasneje ob tempeljskem dvoru. Žalostna podoba revščine tedanjega časa, da ti nesrečniki niso našli zatočišča v kakem kraju, kjer bi jih ljubezen ljudi preživljala. Isti podoba tudi danes: po naših cestah, ulicah in trgih vodijo te slepce mali otroci ali zvesti psi, na prsih teh nesrečnih ljudi pa majhna tablica z napisom: SLEPEC. Pa nam ta besedica pove, da je ta človek slep in s tem velik revež. Najraje se postavljajo pred cerkve, da prejmejo tam majhen dokaz one krščanske ljubezni, ki v bližnjem vidi brata vsaj tedaj, ko se ljudje vračajo iz svetišča, kjer se vsi čutijo bratje...

Slepota in revščina: dve prijateljici, dve sestri, neločljivo združeni tako pri telesno slepih kakor pri duhovno slepih. Je pa pri duhovno slepih ena razlika, morda bistvena, od telesno slepih: ne nosijo tablice z napisom, da so slepi, ne vodijo jih psi ali otroci! Gledajo s telesnimi očmi, a njih duša je pregrnjena z zatorom greha, nevednosti, zmote, nespokornosti, sovraštva. So to med reveži največji reveži, prisiljeni na ponižujoče in neprestano beračenje. Zakaj njih ugasle oči duše ne vidijo globokega življenja milosti. Niso zmožni nobenega dejanja kreposti. Ker ne najdejo sreče, miru, zadovoljstva, grede beračič k čutnom, uživanju, k stvarim in strstem. Ker jim nobena zemlja stvar te sreče in zadovoljstva ne more

dati, so in bodo večni slepci in berači.

Samo Bog more zadostiti hrepeneju človekovega srca in duše! Kadar kdo išče sreče izven Boga, je ne bo našel, zakaj vse, kar nudi svet, končno vzbudi v dušah neko praznoto, grenkost, zvest, da prave sreče, notranjega miru in veselja ni in ga ni. Zakaj vse tako zadoščenje je samo trenutno, kateremu sledi velika praznosta in žalost.

Da ne bomo prosjaki in berači, glejmo, da ne bomo oslepel!

*

Ali ni vse preveč slepih danes na svetu, med našimi brati? Da! A ta slepota nosi v sebi nekaj, česar slepota duhovno bednih v vsej zgodovini ni imela. Zgodovina pozna boje najrazličnejših smeri in načel in sistemov in mnenj proti Bogu in veri ter Cerkvi. A vsi ti sistemi, smeri mišljenja so priznavala neko višje bitje, nekega boga, če ne že krščanskega Boga. Ime lo neki višji pojem o človeku, njegovih sposobnostih in dejavnostih. Nikdar pa v zgodovini nismo doživeli tega, kar doživljamo danes: sistem komunizma je dosegel višek v svoji borbi brezboštva. Zakaj ne samo, da ne priznava nobene vere, uradno in brez sramu oznanja brezboštvo. V tem je strahota dvajsetega stoletja, da mu je brezboštvo osnova in na tej osnovi daje svetu milijone duhovno slepih, zakopanih v neizmerno bedo, telesno in duhovno. Rodila je ta osnova strašna taborišča, brezštevilne žrtve, nesreče brez primere, katerim smo priča mi sami.

Naj bi tudi danes šel mimo Jezus iz Nazareta!

SLOVENCI, POSLUŠAJTE VERSKO URO
NA RADIU TRST II VSAKO NEDELJO
OB 9.30 h.

ZA KATOLIŠKI DOM

Še eno pismo

Tudi to prihaja iz Milana. Poslala ga je skupno z lepo vsoto denarja Jožefa Meline, bolničarka. Tako piše med drugim: »Z največjim veseljem sem prejela vest, da mislite Slovenci v Gorici zgraditi svoj »Katoliški dom«. Pošiljam svoj mali prispevek z zagotovilo, da bom molila za čimprejšnjo uresničitev te lepe zamisli. Saj je vaš mali košček slovenske Primorske, poleg Trsta, še edini na vsem obširnem slovanskem ozemlju, ki lahko še svobodno izpove svoje versko prepričanje. Naš narod igra tudi v sedanjih dneh veliko zgodovinsko vlogo. Kakor so se že nekdanj v zgodovini razbili ob njem turški napadi in pozneje protestantizem, tako se bo tudi sedaj ob njem razbil komunizem. Slovence ne more biti komunist, še manj brezbožen. V našem »Katoliškem domu« se bo vzgajala nova mladina, ki bo junaško šla v boj za naše svetle ideale. Bog naj vam v to pomaga!«

Prispevajte za »Katoliški dom«!

Tako je bil n. pr. 75-letni starček, povsod spoštovani duhovnik in dekan v Žužemberku, Karel G n i d o v e c pred nekaj dnevi obsojen na smrt z ustrejitvijo zaradi dejanj, ki so mu jih očitali še iz vojne dobe.

Še vedno je v jugoslovanskih državah ječah čez 200 duhovnikov; more se pa mirne duše reči, da je v zadnjih osmih letih precejšen del katoliške duhovščine v Jugoslaviji okusil za daljšo ali krajšo dobo sramoto in tezo kaznilnic. Med zaprtimi duhovniki je tudi mostarski škof dr. Peter Čule, medtem ko dr. Alojzij St e p i n a c še vedno ne uživa popolne svobode. V resnici je čudno, da so duhovniki, ki imajo v vseh kulturnih državah na svetu najmanj opravka s kazenskim zakonikom, v naši državi postali nepopravljivi kriminalci!

Fizični napadi na duhovnike niso nobena redkost. V teku zadnjih sedmih let je bilo ubitih, zadržanih ali iz zasede, nad osemdeset duhovnikov, pri čemer v večini slučajev krivcev niso našli ne kaznovani. Ta zahrbtnost je dosegla svoj višek v napadu na osebo msgr. Antona V o v k a, škofa v Ljubljani, ko je bil na službenem potovanju. Dne 20. januarja 1952. je bil omenjeni škof na železniški postaji v Novem mestu dejansko napaden, polit z bencinom in zažgan. Samo svoji prispebnosti se ima zahvaliti, da ni živ zgorel. Najbolj čudno pri tem je to, da je bil napadalec za ta zločin obsojen samo na devet dni pogojnega zapora! Isti škof sploh ne dobi dovoljenja, da bi šel v kraje, ki so v obmejnem pasu, niti takrat ne, kadar bi tam moral izvršiti kanonično vizitacijo in deliti sv. birmo. Škofov kanonični obisk na Jesenicah se označuje kot provokacija, dočim ga je neka teroristična skupina prisilila, da se je moral tik pred Jesenicami vrniti v Ljubljano, medtem ko je tisoče ljudi v cerkvi in pred njo čakalo svojega nadpastirja. Tudi mariborskega škofa dr. Maksimilijana Držičnika ne dajo dovoljenja za obisk župnij, ki so v obmejnem pasu. Imamo tudi zanesljive podatke o motnjah, ki se delajo drugim škofom, ko opravljajo kanonično vizitacijo na ozemlju svojih škofij.

Organi državne oblasti kjer koli morejo ignorirati Cerkev in njene ustanove. Katoliški episkopat je s svojih zasedanj od leta 1945 do danes poslal vladi FLR Jugoslavije vsaj šest dokumentiranih vlog, toda niti na eno ni dobil odgovora; samo verska komisija pri predsedstvu vlade FLR Jugoslavije je dne 19. 5. 1950 lakonično odgovorila predsedniku škofovskih konferenc, beograjskemu nadškofu, da so vloge episkopata z dne 26. aprila 1950 »nestavljene v tako nemogočem duhu, da jih ni mogoče vzeti kot osnovo za razgovore o ureditvi odnosov med vlado FLR Jugoslavije in vršilec dolžnosti predsednika škofovskih konferenc in ostalimi podpisniki omenjenih vlog.« In to je vse.

Koliko pa so vlog, prošelj in pritožb posamezni ordinariati poslali raznim ministrstvom zvezne vlade, republikah vlad in drugim organom državne uprave, a niso dobili nanje nobenega odgovora. Cerkevni uradi niso organi, katere državne oblasti smatrajo vredne odgovora! Cerkev je treba za vsako ceno ponižati!

Končno je tu zelo boleče vprašanje službenega brezbožnega kurza v šolah in vsem javnem življenju v FLR Jugoslaviji. Brezboštvo se poučuje v šolah, predava na sestankih, propagira v tisku, vsiljuje se

Darovi za Katoliški dom

Vales Franc - Lecce	-	-	-	Lir	1.720,—
Costani José - Montreal	-	-	-	»	3.200,—
L. F. - Gorica	-	-	-	»	3.000,—
S. M. - Gorica	-	-	-	»	2.000,—
Č. B. I. - Gorica	-	-	-	»	10.000,—
B. B. - Gorica	-	-	-	»	1.000,—
Elia in Jože Gorkič, Gorica	-	-	-	»	1.000,—
Slovenski trgovci - Gorica	-	-	-	»	1.000,—
Mar. družba - Gorica, I. dar	-	-	-	»	62.300,—
C. K. - Gorica	-	-	-	»	3.000,—

Po 4 dolarje:

Stanley Zerkul - Minn.; Olga Hansen - Calif. = lir 4.960,—

Po 2,50 dolarjev:

Mrs. Joseph Rosenberg - Pa.; Mr. in Mrs. Edvard Rosenberg - Pa. = lir 3.100,—

Po 2 dolarja:

Mladič Leo, Chicago; Antonia Orabeh, Wiss.; Alojzij Kosem, Minn.; John Jaklich, Wiss.; Jože Lekar, Cleveland; Ignacij Flak, Minn.; J. Mlakar, Chicago; J. M. Pustovich, Ill.; Janez Prosen, Cleveland; H. Podpadek, N. J.; Mary Gorjup, Wiss.; Charles Skabar, California; Mrs. Marija Pohic, Wiss.; Thereza Kavas, Cleveland; Gorič Jože, Jel.; Anica Tushar, Minn.; Mrs. Barbara Sedmak, Colo. = lir 21.080,—

uradnikom in vojski. Učiteljem osnovnih in srednjih šol se formalno prepoveduje obiskovati cerkve. Uradniki, ki so nepokorni tej uredbi, so odpisani iz službe. Vernost se smatra kot najslabša oznaka v službeni karakteristiki državnih uradnikov. Častniki jugoslovanske vojske niti zdaleč ne morejo misliti na to, da bi dali krstiti svoje otroke.

(Konec prihodnjic)

Iz življenja Cerkve

Tako nastajajo vohuni

Borba proti katoliški Cerkvi na Poljskem se nadaljuje. Komunistične sodne oblasti v Krakovem vztrajajo pri trditvi, da so odkrile v svojem okrožju posebno vohunsko organizacijo, in da so njeni glavni člani bili vohunski agenti predvsem predstavniki katoliške Cerkve. Razen tega so bili objavljeni tudi razlogi, zakaj je bil odstavljen msgr. Adamski, katoviški škof. Msgr. Adamski je bil obtožen, da je hotel na novo vpeljati verski pouk v program javnih šol v Zgornji Sleziji. V ostali Poljski je bil verski pouk vsaj teoretično ohranjen v programu. Dejanski bi se dalo sicer k temu marsikaj pripomniti, čeprav je režim v sporazumu iz l. 1950 obljubljal, da nima namena spreminjati dejanskega položaja verskega pouka v šolah. Kasneje pa je režim v Gornji Sleziji pričel vedno bolj črtati verski pouk s programa javnih šol.

Spričo zahteve katoliških roditeljev je msgr. Adamski 26. oktobra t. l. objavil posebno pastirsko pismo, na podlagi katerega naj bi verniki podpisali resolucijo v tej zadevi, ki naj bi bila predložena vladi. Naslednji dan je komunistični tisk označil to peticijo kot »zločin proti ljudski demokraciji«. Nekaj dni za tem je bil škof odstavljen. Kmalu nato so aretirali pet duhovnikov, njegovih najbližjih sodelavcev, češ da so vohuni. — Pozneje so jih obsodili na zelo hude kazni.

Tito in Cerkev

»La Liberté«, eden od vodilnih švicarskih katoliških časopisov, razpravlja o dveh dogodkih v Jugoslaviji: Titov sestanek s katoliškimi škofi in policijska preiskava zagrebske škofijske palače dva dni kasneje. S sistematično propagando bi Tito rad prikazal, da so škofje, brez vatikanskega vmešavanja, voljni skleniti sporazum. Tito potrebuje slike smehljajočih se škofov, ki so bile objavljene v mnogih svetovnih časopisih, da prikrije svoje prave namene in zagotovi dotok dolarjev. Moša Pijade je rekel nekaj dni prej, da bodo Cerkev že pokazali, a da morajo najprej prepričati javno mnenje, da žele strpnost. List zaključuje s prepričanjem, da Tito ne bo uspelo odtrgati Cerkve v Jugoslaviji od sv. stolice.

(Klic Triglav)

Katoličanka novi poslanik ZDA v Rimu

Nov poslanik ZDA v Rimu bo 49-letna gospa Luce Clare Boothe. Svoje mesto pa bo nastopila šele poleti po končanih parlamentarnih volitvah v Italiji. Ga. Luce je bila prej protestantinja, leta 1946 pa je prestopila v katoliško vero. Ker je katoličanka, so se oglasili nekateri glasovi iz protestantskih vrst, ki ne odobravajo, da gre ravno ona v Rim. Bojijo se, da bi tam navezala pretesne stike z Vatikanom.

SPOMENICA JUGOSLOVANSKEGA EPISKOPATA MARŠALU TITU o položaju katoliške Cerkve v Jugoslaviji

Kot smo že poročali, so zastopniki jugoslovanskih škofov ob svojem obisku pri predsedniku Titu dne 8. januarja izročili njemu samemu posebno spomenico, ki jo je na beograjsko zvezno vlado naslovila konferenca jug. škofov s svojega zasedanja, ki se je vršilo v Zagrebu od 23. do 26. 9. 1952, a ni dobila nanjo nobenega odgovora. V tej spomenici govorijo zbrani škofje o težavah katol. cerkve v FLRJ. Ker te spomenice ni ponatisnil noben ne slovenski ne hrvatski list v Jugoslaviji, jo prinašamo mi v slovenskem prevodu. Tudi iz tega dokumenta si čitatelji lahko pomagajo ustvariti primerno podobo tega, kar se v izrazoslovju jugoslovanskih komunistov imenuje »verska svoboda«.

*

Gospod maršal!

Podpisani škofje in apostolski administratorji katoliške Cerkve na ozemlju Zvezne ljudske republike Jugoslavije smo na naši skupni konferenci, ki se je vršila v Zagrebu od 23. do 26. septembra 1952, razpravljali med ostalimi vprašanji dušnega pastirstva tudi o razmerah, v katerih je katoliška Cerkev v Jugoslaviji, in smatramo za svojo dolžnost, da vam kot vrhovnemu vodji državne uprave v zvezi z nekaterimi važnimi problemi predložimo naslednjo vlogo:

OBSTAJA V FLR JUGOSLAVIJI SVOBODA VESTI IN VEROIZPOVEDI?

Katoliški škofje FLR Jugoslavije najprej ugotavljamo, da v Jugoslaviji ni popolne verske svobode. Svoboda vesti in veroizpovedi, o kateri govori člen 25 ustave FLR Jugoslavije se je dejansko skrhala na delno svobodo bogočastja, ali kakor pravijo naši zakoni, na svobodo verskih obredov. Pravimo »delno«, ker se tudi sama svoboda bogočastja v nekaterih stvareh omejuje do meje, da dejansko pomeni zanikanje prave verske svobode.

Res je, da so cerkve še odprte, čeprav so bile nekatere — včasih tudi tako velike umetniške vrednosti kot n. pr. cerkev očetov trapistov v Dalibašnem Selu pri Banjaluki — začasno spremenjene v žitnice ali shrambe za poljedelske naprave. Mogočna cerkev sv. Jožefa v Ljubljani je bila spremenjena v filmski študij, dočim je bila starinska cerkev križniškega reda, (pravi biser cerkvene umetnosti) prav tako v Ljubljani, odvzeta katoličanom in enostavno, brez kakršnega koli vprašanja izročena starokatoliški ločini, ki — mimogrede po-

vedano — v Ljubljani gotovo nima svojih vernikov. Na razpoticah je bilo porušeni zelo veliko križev in podob, storilcev teh skrunjenj pa niso nikoli mogli najti. Isto se je zgodilo z nekaterimi manjšimi kapelicami v Sloveniji in drugih krajih države. Lepa in velika cerkev presveteга Odršenika na Reki je bila preko noči minirana in porušena v novembru 1949, čeprav je bila v enem izmed osrednjih delov mesta. Prav tako je bila porušena cerkev sester karmeličank na Selu pri Ljubljani, a brez razloga je bila porušena tudi lepa kapelica Salita al Calvario (Križev pot) na otoku Krku. Kakor nam je znano, je bilo na isti način porušeni tudi več katoliških cerkev v Banatu, dočim je bilo nasilno zaprtih mnogo javnih kapel v nekdanjih zavodih redovnic po raznih krajih države. Cerkev Svete Marije na Ptujski gori, največje romarsko svetišče v mariborski škofiji, je bila brez pristanka in proti volji cerkvenih oblasti spremenjena v muzej. Državne oblasti sploh ne dajo dovoljenja za gradnjo novih cerkev (Osijek, Bitolj pri Sinju, Novo selo pri Djakovici itd.), težko pa je dobiti dovoljenje za popravilo starih.

Rojstne, mrliske in poročne matične knjige so bile Cerkvi odvzete že leta 1946. Kljub temu si državni organi prilščajo pravico, da smejo po svojih volji imeti upogled tudi v nove matične knjige, katere Cerkev vodi po 9. maju 1946 samo za svojo notranjo uporabo. Stare matične knjige še vedno niso bile vrnjene Cerkvi, čeprav je že potekel za to določeni rok (konec leta 1951).

Člani UDBE zahtevajo od organistov in organistin ter od cerkvenih pevovodjev in pevovodkinj, da zapuste službo.

Procesije so v večini krajev prepovedane, večje cerkvene svečanosti pa, pri katerih se zberejo verniki iz več župnij, se na razne načine čisto motijo. Posebno se motijo tako zvane slovesnosti novih maš. Nerazpoloženje oblastnih organov pa gre tako daleč, da novomašnika odvzamejo celo darila v naravi, katere je po starodavnem običaju ob tej priliki prejemal od vernikov.

Prav tako je ogroženo svobodno oznanjevanje božje besede. Duhovniki so včasih klicani na odgovor zaradi samih citatov svetega pisma ali pa se v pozitivnem razlaganju verskih resnic vidijo dejanja, naprjena proti državi in obstoječi družabni uredbi. Prišlo je celo tako daleč, da so duhovnikom brani nastopati proti brezbožni propagandi med mladino. »Duhovniki ne smejo vplivati na roditelje — tako pravi

navodilo notranjega odseka nekega okrajnega ljudskega odbora v Bosni in Hercegovini —, da njihovi otroci ne bi postali brezverci.« Od nekega drugega duhovnika so zahtevali, da v pridigi nagovarja vernike, naj ne prihajajo v cerkev. Duhovnikom je prepovedano poučevanje krščanskega nauka ne samo po šolah, pač pa tudi po župniščih in ostalih izven cerkvenih prostorih. Precej je celo primerov, ko se duhovnikom prepoveduje pouk mladine v cerkvah samih, celo kadar hočejo pripravljati na prvo sveto obhajilo ali sveto birmo. Duhovniki so radi kršenja takih prepovedi klicani na odgovor in kaznovani z globo ali zaporom.

Cerkev in njene ustanove se obdavčujejo z izredno visokimi davki, a kadar duhovniki ne morejo zadostiti tem zahtevam, jim plenijo in odnašajo njihove stvari ali pa župnijski inventar (Trsat, Volar, Desinić, Draganić, Novalja). Obstoji celo primer, da so na nekem škofijskem ordinariatu in v nekaterih Marijinih svetiščih (Breže, Ptuj, ska gora) zaplenili ves denar mašnih intencij, ki je bil začasno shranjen v njihovih blagajnah.

Mnogim cerkvam sploh ni dovoljeno pobirati cerkvene miloščine. Stolna cerkev v Ljubljani je morala plačati 10.000.— din globe zato, ker je njen cerkovnik pobral z oltarja 10.— din, ki jih je tja položil neki vernik kot dar. V Sloveniji, pa tudi drugje, se cerkvenim ustanovam onemogoča prejemanje darov iz inozemstva. Tako je v začetku januarja tega leta (t. j. 1952, o. ur.) prišla na Reko večja pošiljka ponosne obleke in obuvala, ter nekaj mleka in juje v prahu kot dar ameriških katoličanov za duhovnike, redovnike in semenišnike reške, senjske, krške in zadrške škofije. To darilo se bo moralo vrniti v Ameriko nazaj, ker so javni organi zahtevali zanj davek in mitnino nad 6 milijonov dinarjev, na kar omenjene siromašne škofije niso mogle pristati. V juliju tega leta (t. j. 1952, o. ur.) so prišle na Reko od istih ameriških katoličanov kot darilo pošiljke moka in olja za škofije Senj, Krk in Reka ter za reško semenišče. Te pošiljke so se zopet morale vrniti v Ameriko, ker so se kot pogoj za njihov sprejem nastavile tako velike takse, da bi bila podarjena moka mnogo dražja od moka na domačem trgu.

Zapiranje duhovnikov se nadaljuje in kazni, ki se nad njimi izrekajo presegajo po svoji strogosti že itak stroga merila, ki se v naši sodni praksi splošno uporabljajo.

GOSPODARSTVO

Pripravi zemljo za krompir in koruzo!

Kjer pravimo, da so res napredni kmetje, tam nimajo njiv nikdar golih: ali kaj raste na njih, ali pa so preorane, in tako čakajo na novo setev. Tako je v Belgiji, na Holandskem in Danskem, tako je drugod in tudi pri nas pri res naprednih kmetovalcih.

Nikdar ne dosežejo posebno visokih pridelkov kmetje, ki po spravilvi pridelka zemljo pustijo v nemar in jo preorjejo komaj neposredno pred novo setvijo.

Pisali smo o velikih pridelkih koruze v severni Italiji, kjer so ponekod celo prekorčili 100 q zrnja na ha ali nad 36 q na furlansko njivo. Dotični kmetje pa dosežejo tudi izredno visoke pridelke krompirja in v tem oziru je že padla znamka 400 q gomoljev na ha ali skoraj 150 q krompirja na furlansko njivo ali 4 kg krompirja na vsak m². Primerjaj svoje pridelke s temi in se vprašaj, ali ne bi hotel tudi ti imeti takih pridelkov?

Četudi ne boš dosegel tako visokih pridelkov, približaj pa se jim lahko. Za dosego tega cilja je prvi korak pravočasna priprava zemlje, tako za krompir kot za koruzo.

Pod pravočasno pripravo zemlje moraš razumeti pravočasno oranje in gnojenje. Danes, to je začetkom februarja bi morala biti zemlja za koruzo in krompir že davno preorana. Kdor tega še ni storil, naj to preorje čim prej. Ker je v tem oziru že precej pozno, bi lahko istočasno podgrebli tudi hlevski gnoj, ki bo ob saditvi oziroma setvi že toliko predelan, da bo lahko takoj nudil hrane mladim rastlinam, bodisi krompirjevim ali koruznim.

Predno pa bomo vsadili krompir ali vsajali koruzo bomo zemljo še enkrat preorali. To delo bo šlo hitro izpod rok, ker bo zemlja od prejšnjega oranja rahla. Istočasno bomo pognojili še z umetnimi gnojili.

Kdor bo tako delal, bo imel res več stroškov za obdelovanje, a ti stroški mu bodo večkratno povrnjeni z višjimi pridelki.

Danski kmetje — na univerzo?

Turinski list »La Stampa« je priobčil 9. januarja 1953 članek pod gornjim naslovom. Vsi vemo, da ne smemo naslovov v listih razumeti dobesedno, ker kričeči naslovi imajo samo namen vzbuditi zanimanje pri čitateljih. Četudi sem zmignil z glavo, ker si domišljam, da vendar nekaj vem o kmetijskih razmerah na Danskem, sem članek vseeno prečital. In se nisem kesal. Poročevalec je seveda po svoji navadi marsikaj pretirano poudaril, a v bistvu je le govoril resnico, s katero naj se seznanijo tudi naši čitatelji.

Poročevalec je pravilno orisal, kako simotreno in brezhibno je urejeno dansko kmetijstvo, predvsem pa kakovost kmetijskih proizvodov — posebno masla in svinjine, — kar kaže na visoko izobrazbo. Na Danskem se je kmetijstvo industrijaliziralo, to pa po državnih načrtih in z državno podporo. Kljub temu pa so vedno spoštovali načelo zasebne lasti in tudi iniciativo vsakega izmed 300.000 malih danskih posestnikov. Vsi so organizirani v zglede vodnem združenstvu in zato se nikomur niti ne sanja, da bi komunistična kolektivizacija mogla sploh priti v poštev za dansko kmetijstvo. Danski kmet ni velik posestnik, na statističnih podatkih pride v

srednjem na vsakega po 1/2 konja, 3 krave, 3 prašiči in 30 glav perutnine.

Pa se vrnimo k univerzi! Če se hoče doseči, da bo kmetijstvo prinašalo mnogo dobička, je potrebno, da se obdelovalci držijo enega pravca in da izrabijo vse znanstvene, moderne pridobitve. Zato pa morajo danski kmetovalci v visoke kmetijske šole, ki sicer niso še univerze, a ne nudijo samo temeljnega znanja, temveč tudi znanstveno-tehnične nauke z vajami v kemičnih laboratorijih, pri drobnogledih, itd.

V dolgi zimi je Danska zaledenela široka prostranost in skoraj 5 mesecev ni moglo nobeno opravilo na poljih. In tedaj — od novembra do marca — gre mladina na visoke kmetijske šole. Tam se učijo, kaj je najbolj modernega v kmetijstvu in se vrnejo spomladi z mišljenjem modernega tehnika.

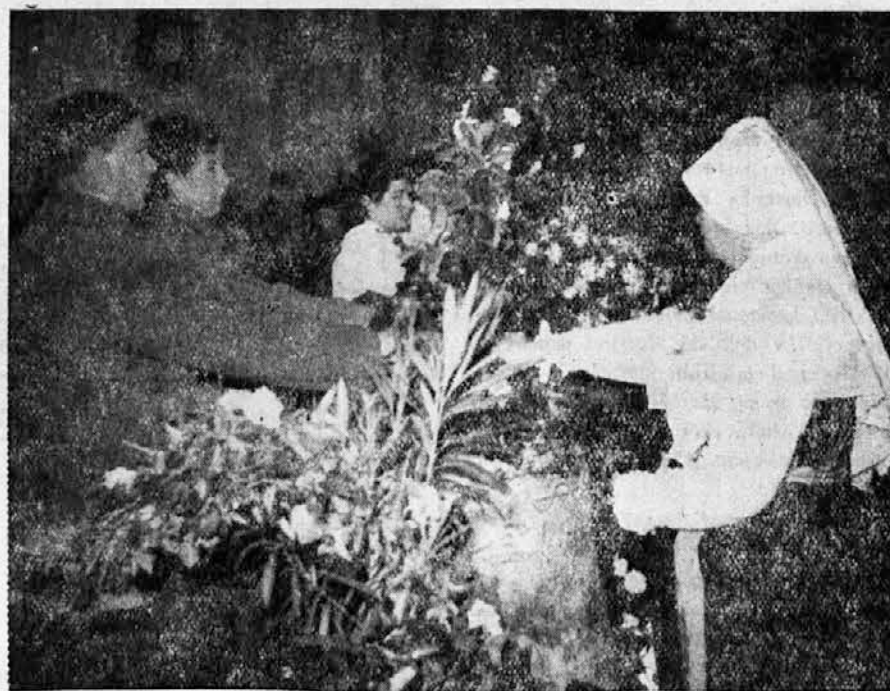
In kaj je posledica? Dansko kmetijstvo je postalo bogato in tvori središče državnega gospodarstva in zdravi temelj. Vlada to ve in zato jamči čim višjo ceno za kmetijske proizvode, posebno za one, ki se jih izvažajo v veliki meri. Tako živijo danski kmetje v precej udobnih razmerah in zato tam ne zapuščajo mladi ljudje zemlje in ne gredo v mesta, temveč narobe: mladina sili iz mest na deželo.

In pri nas? In v mnogih drugih državah, kjer smatrajo kmetijstvo le za molzno kravo? Mladi kmečki fantje zapuščajo zemljo, gredo v mesta in tam večkrat povečajo število brezposelnih, te sramote modernega življenja. Na domači zemlji manjkajo roke. So res tudi drugi vzroki takemu stanju, a eden največjih je gospodarski, navadno povzročen od prepiche izobrazbe.

Zasadi kakšno drevo, sebi v spomin!

Ded in oče se lahko pohvalita pred družino in pred otroci, da je sad, ki ga nudita, z drevesa od njiju vsajenega. S ponosom to delata. S tem sta tudi dala vzgled svojim naslednikom, naj tudi oni tako delajo.

In ko ded in oče umrjeta, morajo otroci ohraniti podedovano drevesno premoženje in skušati ga zboljšati in povečati, na noben način ne uničiti.

Na Tržaškem so že po vseh farah dobili nove zvonove. O tem smo v Katol. glasu že večkrat poročali. Danes pa prinašamo prizor z enega takih slavij: blagoslov zvonov v Revozici.

Sadnega drevja pa ne sadimo za to, da bo ostal spomin za nami. Sadimo ga predvsem v korist sebi in družini. Poleg tudi še tako revnega obeda ne bi smelo manjkati sadje, posebno za otroke. Koristen posladek je sadje.

Zato pa še danes skleni, da boš že letos nekaj vsadil. Premisli kaj bi najbolj odgovarjalo in kje bi najbolje uspevalo.

Race, dobre jajčarice

so predvsem od pasme Khaki Campbell. Začnejo odlagati jajca že pri starosti 5 mesecev in redki so dnevi, ko ne bi dale jajca. Na Holandskem so držali pod strogim nadzorstvom 1031 rac navedene pasme in v srednjem je dala vsaka v 384 dneh po 365 jajc.

Z gozdom zagotovljena dota

Siri se lepa navada, da se ob rojstvu hčerke zasadi gozdiček s topoli, eukalipti ali drugimi hitro rastočimi drevesi, ki dorastejo oziroma se jih lahko poseče po 20-tih letih, ko je hčerka godna za moštitev. Tako ima zagotovljeno doto. Italijanska gozdna nadzornišva imajo nalogo nuditi v ta namen brezplačno gozdne sadike.

Poraba in strošek za tobak v Italiji in drugod

Od vsega nad 18 let starega prebivalstva Italije porablja tobak — kadi ali njuha — 82% moških in 24% žensk.

Vsakemu od 47 milijonov prebivalcev Italije je l. 1950 odgovarjala poraba 836 gramov tobaka v vrednosti 7.940 lir. Ker pa je potrošnikov tobaka samo okoli 15 milijonov, je prišlo na posameznika 2.580 gramov tobaka.

Napram večini držav na svetu je v Italiji sorazmerno nizka potrošnja tobaka, kar najbolje kaže naslednja razpredelnica. Na posameznika je prišlo v l. 1950 tobaka v gramih:

v Italiji	836	Švici	2086
ZDA	4000	Norveški	1533
Angliji	2500	Grčiji	1287
Belgiji	2220	Franciji	1254
Nizozemski	2200	Zap. Nemčiji	1200

Poraba tobaka se v splošnem dviga v vseh državah in tudi v Italiji.

Kar se tiče cene tobaka, je ta najvišja v Italiji, kjer je stal l. 1950 kg tobaka v srednjem 9487 lir, v drugih državah stane tobak polovico ali pa še manj, razen v Zapadni Nemčiji, kjer je komaj za 1/10 cenejši kot v Italiji.

Iz življenja naših izseljencev SEVERNA FRANCIJA

MSGR. VALENTIN ZUPANČIČ - SEDEMDSETLETNIK

Med našimi izseljenci v Pas de Calais praznuje v teh dneh svoj god in sedemdeseti rojstni dan msgr. Valentin Zupančič. Že 26 let neutrudno deluje med našimi izseljenci. Rojen je bil v Ljubljani - Hlaste. Služboval je v Dovju - Mojstrani in dolgo let je bil spiritual in katehet pri uršulinkah v Ljubljani.

Blagemu, skromnemu in požrtvovalnemu monsignorju tudi mi primorski Slovenci čestitamo ob njegovem jubileju in godu ter mu želimo, da bi bil še mnogo let izseljencem — rojakom oče in voditelj.

MEURCHIN

S prvim februarjem je stopil v polni pokoj g. Blaž Zupančič. Skozi 30 let, dan za dnevom je bila njegova služba tam globoko v črnem podzemlju. To je prvi izmed naših izseljencev rojakov, ki je dosegel polni penzijo. Drugi naši delavci so prisiljeni zaradi izčrpanosti prej zapustiti delo in stopiti v prezgodnji pokoj. Gospod Blaž je že dolgo let zvezni predsednik društva sv. Barbare in nekaj let tudi poverjenik našega lista. Gospodu Blažu želimo, da bi dolgo let v krogu družine užival svoj zaslužen pokoj in da bi ostal še naprej energičen kulturni delavec med našimi brati v tujini.

LEUS VILLAGE

Prvega februarja je v Leus Village umrla s tolažili sv. vere gospa Sebičeva, žena našega marljivega poverjenika. Dočkala je visoko starost 87 let. Že od svoje mladosti je bila veliko po svetu, a je svet ni pokvaril. Ostala je vedno globokoverna slovenska krščanska žena. Bila je dolgo let prednica bratovščine živega rožnega venca. Kakor punčico svojega očesa je vedno čuvala na svojem domu zastavo te bratovščine. Naj ji bo Bog bogat plačnik! Gospodu Jožetu njenemu možu pa naše iskreno sožalje.

† ALOJZIJ VALENTIN KOVAČIČ - SALEZIJANEC

Pred nekaj meseci je na Hrvaškem umrl osemdesetletni zlatomašnik salezijanec č. g. Alojzij Valentin Kovačič. Kdo izmed starejše generacije slov. primorskih duhovnikov ni poznal dobrega g. Kovačiča? Leta 1895 se je vpisal v goriško bogoslovno semenišče. Kot bogoslovec je »gospod Tinčec«, kakor so ga klicali doma in v prijateljskem krogu, začutil resnobo duhovniškega poklica. Zaželel si je globokega spoznanja ašetičnega življenja, prebiral je spise sv. Frančiška Saleškega, iz katerih je pozneje kot duhovnik črpal resnice duhovnega življenja in jih rad podajal v pridigah svojim poslušalcem.

Leta 1899 je presrečni novomašnik v svojem rojstnem kraju Komnu na Krasu s krepkim basom pel svojo prvo slovesno novo mašo. Goriški nadškof kardinal Missia mu je določil za dušno pastirsko službo kaplanijsko na Placuti v Gorici. Tu je z veliko vnemo začel vršiti svojo duhovniško službo. Ali čutil je v sebi redovniški poklic in je zato stopil v salezijansko družbo. Postal je voditelj in vzgojitelj mladine. Le Bog in Marija vesta, koliko žrtev ga je stalo zidanje cerkve in zavoda na Rakovniku v Ljubljani, ko je bil on tedanji ravnatelj.

Preteklo jesen ga je, polnega let in zaslužnja, zadela srčna kap. Bil je pripravljen na smrt, saj je že par dni prej čutil

lažje napade in je napisal na listek: »Trebalo, da že enkrat urediš sobo in se pripraviš, Marija te kliče.« Pogreb je bil pravi triumf, toliko ljudi je prišlo. Pogrebni govor je imel njegov rojak g. Rebek. Po obredu je bila krsta naložena na avto in prepeljana v Zagreb, kjer je bil drugi dan pokopan zopet ob izredno veliki udeležbi v novo skupno grobnico salezijancev na Mirogoju. Vsem prijateljem in znancem ga priporočamo v molitev.

DROBNE NOVICE

V glavnem mestu izraelske države Tel Avivu so neznanci napravili bombni atentat na poslopje sovjetskega konzulata. Bomba je pri eksploziji zelo poškodovala poslopje in ranila tri osebe, med njimi konzulovo ženo. Atentat ima gotovo politično ozadje in utegne biti izraz ogorčenja nekaterih zaradi preganjanja židov, ki ga je začela Sovjetska zveza.

Jugoslavijo je po petdnevem obisku zapustil grški zunanji minister Stephanopoulos. Pri obisku je imel minister razgovore tudi s predsednikom Titom na Brionskih otokih, kjer se Tito mudi te zimskih mesece. Obisk je imel za namen pripravo vojaške obrambe na Balkanu med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo. Računajo, da bo do podpisa te pogodbe prišlo že v mesecu marcu.

Schumannov načrt za jeklo in železo je stopil v veljavo v torek 10. februarja.

Oborožena skupina, ki je spravljala ljudi čez mejo v Italijo, je padla v zasedo jugoslovanske milice na Učki. Razvila se je bitka, ki je trajala vso noč. Begunci so se razkropili, vodja skupine Karlovič in njegov pomočnik Kalgarič sta bila ubita, člani so v temi ušli.

Za desetletnico italijanske kapitulacije (8. 9. 1953) bodo na Rabu odkrili spomenik 4.000 Slovencev, ki so med vojno umrli v taborišču.

V Kranju so pred Silvestrovim lani odkrili spomenik Francetu Prešernu, uredili »Prešernov gaj« okoli groba in pripravljajo muzej.

(Klic Triglava)

Zamenjava starih bankovcev

Do 11. marca je podaljšan rok za zamenjavo bankovcev AM-lir in bankovcev italijanske državne banke po 100 in 50 lir starega tipa.

DARILNI PAKETI

IZ ZDRUŽENIH DRŽAV V JUGOSLAVIJO SO OPROŠČENI CARINE IN DAVKOV

Mnogi listi v Jugoslaviji so objavili vest, da je bila dne 3. decembra 1952 v ministertvu za zunanje zadeve v Beogradu podpisana pogodba, po kateri so vsi darilni paketi, ki pridejo iz Ameriških Združenih držav v Jugoslavijo, oproščeni vseh carin in davkov.

Ta sporazum bo ostal v veljavi toliko časa dokler bo veljala pogodba o gospodarskem sodelovanju.

STRŽAŠKEGA

Slovenski večeri v Trstu

Pretekli četrtek smo imeli v Trstu že svoj VII. prosvetni večer, ki je bil posvečen delavskemu vprašanju. Po zanimivem filmu iz rudarskega življenja, nam je predaval prof. Fais Rudolf o »Delavskih gibanjih v svetui«. Prikazal je zgodovinski razvoj delavskega vprašanja in razna delavska gibanja ter organizacije v preteklosti in v novejši dobi. Po razočaranjih, ki jih je pripravil delavecem marksizem, je potrebno, da katoličani v svetu zopet zastavijo vse svoje sile za ustvaritev lastne delavske organizacije, ki bi delavcem pomagala v njihovi upravičeni borbi.

Na sporedu je bilo tudi nekaj recitacij, ki sta jih podala dijaka gđ. Marinka Thuenerschuch in g. Rustja.

Prihodnji prosvetni večer bo v četrtek 19. februarja ob 19.30 (Ulica Risorta 3). Predaval bo prof. Harej Zorko o Slovenski narodni pesmi v besedi in melodiji. Sodeloval bo tudi ak. pevski zbor Jadran, ki ga vodi predavatelj sam.

Obvestilo

Županstvo občine Devin-Nabrežina obvešča da se bo župan ali kak njegov predstavnik nahajal vsak četrtek od 10. do 12. ure v eni izmed dvoran zdravniškega ambulatorija v Devinu, kjer bo občinstvo Devina in okoliških vasi imelo priliko sporočiti mu vse morebitne želje.

Vsaka prošnja se bo vzela v pretres.

V MARIJINEM DOMU
v Trstu ulica Risorta 3
bosta v nedeljo 15. februarja
dve veseloigrji.
Začetek ob 5. uri in pol.
Vljudno vabljeni!

Iz Tržaškega brega

Te dni smo dobili plačilne liste za občinske davke. Izdani so od davčne izterjevalnice v Miljah dvojezično. Vprašali pa bi vendarle, zakaj mora biti slovensko besedilo v manjših črkah. Velika gospoda nam bo seveda odgovorila, da je taka postava in da je njim ta postava všeč. Slovenci pa pravimo, da je to staroversko in nedemokratično ali po domače rečeno fašistovski.

ZGORIŠKEGA

DEKLETA MAR. DRUŽBE V GORICI
priredijo v nedeljo 15. februarja ob 4.30
popoldne v Domu Brezmadežne burke
v treh dejanjih
ŠTIRI NEVESTE IN EN ZENIN
Igra se ponovi na pustni torek ob 8. uri
zvečer.
Vstop z vabili, ki jih lahko dvignete
pri vodstvu Družbe ali v trgovini Kosič
v Raštelu.

S seje občinskega sveta

Na torkovem zasedanju občinskega sveta v Gorici niso utegnili priti do vseh točk sporeda zaradi razprave glede bombnega atentata na slovensko šolo, ki so ga obsodili vsi predstavniki goriške oblasti od prefekta do župana. Sejo so zato prenesli na soboto 7. februarja. Najprej so odobrili načrt za napeljavno vodovoda v Štandrež. Stroški za napeljavo bodo znašali 11 mili-

GLEDALIŠKA DRUŽINA PRI SV. IVANU V TRSTU

priredi v nedeljo 15. febr. ob 16. uri
v svetoivanskem Marijinem domu ulica
alle Cave 1 Moliere-jevo klasično
komedijo

»NAMISLJENI BOLNIK«
Prireditve se ponovi na pustni torek
ob 19. uri istotam. - Vabila dobite pri
Sv. Ivanu v trgovini g. Baka in gospe
Vecchio, v mestu pri g. Lupše-tu v
trgovini »Pri soncu«.
K obilni udeležbi vabi odbor.

Ko pa omenjeno besedilo pregledujemo, vidimo, da so se prevajalci še posebej norčevali iz našega jezika. Napak je toliko, in vmes prav nerodnih, da se ne morejo izgovarjati kot navadni tiskovni pogreški. Kar navedimo jih nekaj: izrdeni nam. izredni; zemljišok nam. zemljiško; savek nam. davek; premoženjski nam. premoženjski; prop. nam. progr.; lekarniski nam. lekarniški; biljarde nam. biljarde; matente nam. patente; spodai nam. spodaj; udobren nam. odobren; mesece nam. meseca; iiro o 1 vsote nam. liro one vsote; semora nam. se mora; imerica nam. imenika; dwkov nam. davkov; račuh nam. račun; s dodat-koni nam. z dodatkom; zamuonini nam. zamudnini; zanadlosti nam. zapadlosti; koleskovina nam. kolkovina; znekom nam. zneskom; sneske nam. zneske (sneske se še trikrat ponavlja); aii nam. ali; priživ nam. priziv; odmerienemu nam. odmerjenemu; privizi nam. prizivi; Iztesjevalcini (!) nam. izterjevalnici; mtev nam. štev.; sicer nam. ter; vsahih nam. vsakih; Zemijšča nam. Zemljišča; Odststni znesekza nam. Odstotni znesek za.

Ordine Medici je prevedeno z zdravniški red (kapucinski?); scadenze delle rate z zapadlosti obrokov; frazione z odlomek; numero di riferimento z odgovarjajoča številka (kdo jo je kaj vprašal?). »Za se izogniti« nadaljnjemu naštevanju bi še hotel vedeti, kaj so »ekspresne kavare«.

Častivredna »iztiskovalnica« davkov v Miljah naj si te plačilne liste za klobuk zatakne zdaj v pustnih dneh, da bo še kaj smeha v teh žalostnih časih. Občino v Dolini pa prosimo resno, naj se potegne pri krivcih za ugled našega jezika.

jonov 800 tisoč lir, ki jih bosta krili občina in država. Odobrili so nato predlog za popravo telovadnice v slov. šoli v ulici Randaccio. V ta namen bodo potrosili 150 tisoč lir. Nadalje so razpravljali o cestnem prometu in drugih zadevah. Govorili so tudi o pomožnih nočnih čuvajih in župan je na pripombo slovenskega svetnika odgovoril, da bodo odslej pred vse slovenske šole postavili straže. Razpravljali so tudi o vsoti 140 tisoč lir, ki naj bi služila za dodelitev zlatih kolajn učiteljem, ki so prekoračili 45 leto službovanja.

Sodna razprava odložena

Razprava na goriškem sodišču zaradi tožbe, katero je vložil »Ente« zoper pevm-ske kmete in ki bi se morala vršiti due 5. januarja, je bila sedaj odložena na dan 5. marca. Dne 5. marca bodo razpravljali o prvi skupini najemnikov, druga skupina pa bo imela obravnavo dne 9. aprila.

Vodstvo Slov. demokratske zveze pri prefektu

V soboto 7. t. m. so se člani vodstva SDZ za Gorico gg. dr. Avgust Sfiligoj, dr. Anton Kacin in dr. Marijan Bregant zglasili pri novem goriškem prefektu g. de Zerbi-ju. Izrekli so mu dobrodošlico in mu predložili vprašanja slovenske manjšine v Italiji, ki zahtevajo nujne rešitve, v prvi vrsti uzakonitev šol in splošna zaščita manjšine. Prosili so g. prefekta tudi za zanimanje v zadevi pevmskih najemnikov.

G. prefekt se je zastopnikom SDZ zahvalil za obisk in pozdrav ter jim zagotovil, da vzame z vso resnostjo v pretres vsako zadevo, ki se tiče slovenske manjšine.

Poroka

V Števerjanu sta si v sredo, na praznik lurske M. B., obljubila večno zvestobo gđ. Marta Terčič iz znane Terčičeve družine, in g. Herman Srebernič. Oba sta bila člana Marijine družbe v Gorici. Nevesta se je požrtvovalno ukvarjala z Marijinim vrteem v Števerjanu in otroci ji bodo zato vedno hvaležni. Ženin pa je neumorni organist, ki se vsega žrtvuje za lepo pesem, cerkveno in narodno. Zaduje čase je sprejel vodstvo gostilne na Dvoru.

Novoporočencema želimo obilo sreče in jima od srca čestitamo!

PODGORA MAR. VRTEC - MLADINSKI KROŽEK FANTOV IN DEKLET

v a b i
na veselo prireditve, ki bo v podgorski cerkveni dvorani v nedeljo 15. t. m. ob 4h popoldne ter v torek 17. t. m. ob 7h zvečer.

SPORED:

1. Morski zvezdi (nastop fantov)
2. Na trgu (vesel kupletni prizor)
3. Dva čevljarčka (za smeh)
4. Junaki (veseloigra)
5. Dve dekleti (vesel dvospjev)
6. Županski kandidat »Podgorci pozor! - Takega pa še ne! - Nov kandidat za županski stolček!«

Prostovoljni prispevki za vabila in veselje srečolov gredo za Marijino kapelico.

Za profesorje

Šolsko skrbništvo v Gorici javlja, da je na njegovem uradu profesorjem na razpolago dnevni red pismenih nalog za državni konkurz, ki bo v Padovi od 19. do 28. februarja. Prizadeti naj se torej obrnejo na šolsko skrbništvo.

Dornberg

Od 3. do 11. januarja se je vršil v Dornbergu sv. misijon. Pri govorih in pobožnostih je bila velika udeležba. Bog daj, da bi bili sadovi trajni! — Zadnje dni meseca nas je pa za vedno zapustila vzorna katoliška Slovenka Zalka Kavčičeva v 60. letu starosti. Zadelo jo je možganska kap. Pred prvo svetovno vojno in po njej je bila delavna članica Slovenske čitalnice. Vodila je dekliški krožek, sodelovala pri dramati-ki in petju. V dekliški Marijini družbi je bila za vzgled mlajšim. Odlikovala jo je ljubezen do Boga, Marije in naroda. Tem idealom je ostala zvesta do konca. Kako je bila priljubljena je pričal lep pogreb. N. p. v m.

OPOZORILO

Opozarjamo vse naročnike »Duhovnega življenja« ter »Vere in doma«, da jim bomo s 1. štev. 1953 ustavili omenjene revije, če ne poravnajo naročnine do konca februarja.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Radio Trst II.

Nedelja, 15. 2.: 8.45 Kmetijska oddaja. — 9.30 Verski govor in poročila. — 11.30 Oddaja za najmlajše - Rdeča Kapica. — 15.00 Naša mladina pred mikrofonom. — 16.00 Malo za šalo - malo za res. — 17.00 Koncert moškega okteta iz Proseka. — 18.00 Novice iz delavskega sveta. — 18.35 Koncert pianista Gabrijela Devetaka. — 21.30 Izbrana lirika. — 21.40 Ponchielli: La Gioconda, 1. dej.

Ponedeljek, 16. 2.: 13.00 Pevski duet in harmonika. — 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 20.00 Koncert tržaškega komornega zbora. — 21.00 Književnost in umetnost. — 21.45 Ponchielli: La Gioconda, 2. in 3. dej.

Torek, 17. 2.: 19.00 Tehnika in gospodarstvo. — 19.45 Angleščina po radiu. — 20.30 Aktualnosti. — 21.00 Čitamo za vas. — 22.00 Ponchielli: La Gioconda, 4. dej.

Sreda, 18. 2.: 13.40 Dvorakovi slovanski plesi. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.30 Sola in vzgoja. — 21.00 Čajkovski: Hrestač. — 21.30 Vokalni kvartet.

Četrtek, 19. 2.: 14.45 Slovenska ritmična glasba. — 20.00 Koncert tenorista Renata Kodermaca. — 21.00 Radijski oder - I. Cankar: Za narodov blagor.

Zetek, 20. 2.: 19.00 Kraji in ljudje. — 21.00 Koncert komornega zbora Škrjanček. — 21.25 Zgodovina pomorstva. — 22.30 Koncert saksofonista Ljubivoja Slamiča.

Sobota, 21. 2.: 19.00 Pogovor z ženo. — 21.00 Malo za šalo - malo za res. — 22.30 Stavki iz znanih koncertov.

NI RES,

da je »Duhovno življenje« najboljša revija na svetu, kot to ponavljajo druge revije o sebi, da je »Duhovno življenje« nenadkriljiv časopis, da je »Duhovno življenje« napol za-tonj, da »Duhovno življenje« bere pol sveta.

POZOR!

POZOR!

POZOR!

DARILNE POŠILJKE

Ali ste že naročili darilno pošiljko pri tvrdki

IMPORT **CITRUS** EXPORT

TRST - TORREBIANCA 27 - TELEFON 24467

Storite to čimprej, ker Vaši sorodniki, znanci in prijatelji nujno potrebujejo in pričakujejo Vašo pomoč.

Verska predavanja po radiu

Slišati je bilo mnogo želja, da bi tudi Slovenci imeli na radiu versko uro, kot jo imajo Italijani že več kot eno leto. Sedaj se bo ta želja končno izpolnila. Uprava tržaškega radia nam je dala na razpolago tedensko četrt ure. Oddaja bo vsako nedeljo dopoldne od 9.30 do 9.45. Verska ura bo imela naslov: Vera in naš čas.

Letos bodo pri verski uri na sporedu predavanja in razgovori o najbolj pomembnih verskih vprašanjih. Vsakokrat bo tudi nekaj novic iz katoliškega sveta in bolj važna oznanila iz našega župniškega življenja.

DAROVI

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

Ob 60-letnici zavoda so darovali za revne dijake v Alojzijevišču Č. R. iz Gorice 2000; N. N. iz Trsta 10.000; Bruno Gherdelli 2000; ga. Marica Sardoč 3000; inž. Rustja 100 kg. fižola. Vsem blagim dobrotnikom naša srčna hvala. Bog jim obilno povrni!

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

Jamlje-Dol v denarju: 9250 lir; v hrani: 80 kg. krompirja, 70 kg. koruze, 10 kg. pšenične moke, 25 kg. pšenice, 10 kg. pšenične moke, 3 kg. zabele, nadalje nekaj klobas, fižola, testenin, mandeljnov in sode za pranje.

Vsem dobrotnikom naj vsemogočni Bog tisočero povrne!

Zobozdravnik

Dr. STANISLAV PAVLICA

TRST via Commerciale 10/II. - Tel. 31-8-13
sprejema od 9 - 13 in od 17 - 19

RES PA JE,

da nudi »Duhovno življenje« močno duhovno hrano, potrebno vsakemu, ker vsi imamo poleg telesa tudi dušo, da daje to hrano v okusni obliki in obleki, da je »Duhovno življenje« vedno moderno in aktualno, da je »Duhovno življenje« brez dvoma vredno svoje cene.

VZEMI GA V ROKE,

kadar se ti upro kričeče revije, tako boš spet našel sam sebe, kadar si naveličan življenja, spet boš našel njegov smisel, kadar se ti zdi, da si tako sam sredi tujine, našel boš spet svoj dom, svojo zemljo, kadar si strt v spoznanju ničnosti vsega bitja in žitja na zemlji, odkril se ti bo znova kosček večnosti.

NAROČI

BERI

SIRI

»DUHOVNO ŽIVLJENJE«